

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΑ

Βίοι Παράλληλοι

Ομιλία στο 27^ο Συνέδριο του IENE

Κωνσταντίνος Γιαζιτζόγλου

Πρόεδρος ΔΣ ΣΜΕ

Διευθύνων Σύμβουλος ΓΕΩΕΛΛΑΣ ΑΜΜΑΕ

Η σημασία της ενέργειας για την κοινωνία είναι γνωστή από τότε που η ανθρωπότητα καταγράφει την ιστορία της, όπως επιβεβαιώνει και ο μύθος του Προμηθέα. Δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες φαίνεται ότι την θεωρήσαμε δεδομένη, τουλάχιστον σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα αγαθά τη οποίας απολαμβάνουμε σήμερα, ξεκίνησε πριν από 70 χρόνια σαν μια ένωση για την διαχείριση της ενέργειας και των ορυκτών πρώτων υλών, με σκοπό να διασφαλιστεί η ειρήνη και η ευμάρεια στους λαούς μας. Δυστυχώς στις μέρες μας η Ευρώπη δεν φαίνεται να έχει αντίστοιχες αντιλήψεις ούτε για την ενέργεια, ούτε για τα ορυκτά.

Ο κλάδος των ορυκτών πρώτων υλών βρίσκεται στο προσκήνιο της δημοσιότητας τους τελευταίους μήνες. Ως πρόεδρος θα προτιμούσα αιτία αυτής της δημοσιότητας να ήταν η αναγνώριση της κοινωνικής, οικονομικής, γεωπολιτικής αλλά και πολιτιστικής σημασίας των ορυκτών πρώτων υλών και όχι μια γεωπολιτική αντιπαράθεση. Δυστυχώς όμως, για άλλη μία φορά, χρειάστηκε η απειλή της σκληρής πραγματικότητας για να πεισθούν κάποιοι για το προφανές.

Η χώρα μας είναι αρκετά πλούσια σε ορυκτές πρώτες ύλες. Και σ' αυτό τον τομέα είμαστε ευνοημένοι από την γεωγραφική μας θέση. Βεβαίως χρειάζεται να γίνει αρκετή δουλειά ακόμα στην έρευνα και την καταγραφή των κοιτασμάτων κυρίως λόγω των νέων τεχνικό οικονομικών δεδομένων που προκύπτουν από την ενεργειακή μετάβαση.

Είναι ευτύχημα ότι υπάρχει πλήρης συναντίληψη με την πολιτική ηγεσία ως προς τους στόχους και την πορεία που πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να χαρτογραφηθούν πλήρως τα αξιοποιήσιμα αποθέματα των διαφόρων πρώτων υλών, για να είναι εφικτή η αξιοποίησή τους. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να διευκρινίσω ότι κάποια πράγματα που ακούστηκαν στο παρελθόν περί αποθεμάτων αξίας εκατοντάδων δισεκατομμυρίων ευρώ δεν έχουν καμία βάση. Η εξορυκτική δραστηριότητα στη χώρα μας, με βάση την πιο πρόσφατη έρευνα του IOBE, συνεισφέρει άμεσα και έμμεσα περίπου 3% του Α.Ε.Π. και μπορεί, εφόσον γίνουν οι κατάλληλες επενδύσεις μέχρι και να διπλασιαστεί.

Θα πρέπει όμως να μην αγνοούμε και όλο εκείνο τον ορυκτό πλούτο που σήμερα δεν κατατάσσεται, με βάση τις ευρωπαϊκές λίστες, στις κρίσιμες ή στρατηγικές πρώτες ύλες. Πρόκειται για πάρα πολύ σημαντικά ορυκτά τα οποία έχουν συνεισφέρει και θα συνεχίσουν να συνεισφέρουν τόσο οικονομικά όσο και γεωπολιτικά στη χώρα μας και οφείλουμε να φροντίσουμε να μην δημιουργηθεί μία κατάσταση δύο ταχυτήτων.

Σε ό,τι αφορά την ζήτηση πρέπει να πρέπει να σημειώσουμε ότι πολλές από τις εξαγγελόμενες πρωτοβουλίες για νέες τεχνολογίες και ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής οδηγούν σε ουτοπικές ποσότητες, σε ό,τι αφορά την ζήτηση. Στόχοι που

για να υλοποιηθούν προϋποθέτουν πενταπλασιασμό, δεκαπλασιασμό ή και σε κάποιες περιπτώσεις εκατονταπλασιασμό της σημερινής παραγωγής ενός ορυκτού δεν μπορεί να θεωρούνται επιτεύξιμοι. Θα πρέπει δε να σημειώσουμε ότι στις πρώτες ύλες, λόγω της πεπερασμένης διαθεσιμότητας, η απότομη εκτόξευση της ζήτησης θα οδηγήσει σε εξίσου απότομη εκτόξευση των τιμών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα ενεργειακά ορυκτά. Κατά συνέπεια θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο σχεδιασμό πολιτικών που θα μπορούσαν να αυξήσουν την ζήτηση πχ νικελίου, κοβάλτιου ή λιθίου εκθετικά, ότι ανάλογη θα είναι και η αύξηση της τιμής, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομικότητα της συγκεκριμένης τεχνολογικής αλλαγής.

Η παραγωγή των πρώτων υλών τις προηγούμενες δυο δεκαετίες αυξήθηκε σε παγκόσμια κλίμακα πάνω από 100 %. Όλες οι ήπειροι αυξήσαν την παραγωγή τους, εκτός από την Ευρώπη, η οποία την μείωσε κατά 35 %. Σήμερα ο κύριος όγκος των κρισίμων και στρατηγικών ορυκτών πρώτων υλών εντοπίζεται σε έναν μικρό αριθμό χωρών. Ανάμεσα σ' αυτές βρίσκονται η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία, η Κίνα και η Νότια Αφρική, δηλαδή οι χώρες που συγκροτούν τους BRICS. Αυτό από μόνο του θα πρέπει να μας βάζει σε σοβαρές σκέψεις για την ομαλότητα της προμήθειας αυτών των υλών στο μέλλον.

Η συρρίκνωση της παραγωγής ορυκτών πρώτων υλών στην Ευρώπη συνέβη αφενός μεν διότι οι συνθήκες έγιναν μη ανταγωνιστικές και αφετέρου διότι η κοινή γνώμη αντιδρούσε και εξακολουθεί να αντιδρά σε τέτοιου είδους επενδύσεις. Η Ευρώπη έχει κατορθώσει να έχει σήμερα την ακριβότερη Ενέργεια στον κόσμο, κάτι που δεν βοηθάει στην ανάπτυξη ενεργοβόρων παραγωγικών διεργασιών όπως αυτές που απαιτούνται για τις ορυκτές πρώτες ύλες. Την ίδια στιγμή, η αντίληψη ότι μπορούμε να μην έχουμε εξορυκτική δραστηριότητα αλλά να απολαμβάνουμε τα προϊόντα της εξόρυξης καλλιεργήθηκε μεθοδικά από ορισμένους στο πρόσφατο παρελθόν. Δυστυχώς η ιδέα της εξαγωγής του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κάποιων δραστηριοτήτων σε άλλα μέρη του πλανήτη, χωρίς ουσιαστικό κόστος για τους ευρωπαίους πολίτες, έχει μάλλον εξαντλήσει τις δυνατότητές της. Σήμερα είναι κοινά αποδεκτό ότι, εάν κάποιος ενδιαφέρεται ειλικρινά για την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα του προϊόντος ή της υπηρεσίας που καταναλώνει, σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη κι αν προκύπτει αυτό. Με αυτό το σκεπτικό η πλέον φιλική προς το περιβάλλον εξορυκτική δραστηριότητα είναι αυτή που γίνεται μέσα στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τους αυστηρότερους περιβαλλοντικούς όρους και την πλήρη βούληση τήρησης τους.